

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 14 juni 2013

Mål nr

T 2104-12

KLAGANDE

Joint Stock Company Technopromexport
18/1 Ovchinnikovskaja nab
115324 Moskva
Ryssland

Ombud: Advokat Thomas Tendorf
A1 Advokater KB
Riddargatan 13 A
114 51 Stockholm

MOTPART

Mir's Limited
Haji Yaqob Square
Shahr-e-Naw, Kabul
Afghanistan

Ombud: Advokat Jonas Wetterfors
Hellström Advokatbyrå KB
Box 7305
103 90 Stockholm

Dok.Id 80978

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax 08-561 666 86	08:45-12:00
	103 12 Stockholm	E-post: hogsta.domstolen@dom.se	13:15-15:00
		www.hogstadamstolen.se	

SAKEN

Klander av skiljedom

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts dom 2012-04-03 i mål T 9345-10

Hovrättens dom

se Bilaga

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

Joint Stock Company Technopromexport ska utge ersättning för Mir's Limiteds rättegångskostnader i Högsta domstolen med 92 000 kr avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens dom till dess betalning sker.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Joint Stock Company Technopromexport har yrkat att Högsta domstolen bifaller käromålet samt befriar Technopromexport från skyldigheten att ersätta Mir's Limited för dess rättegångskostnader i hovrätten och tillerkänner Technopromexport ersättning för rättegångskostnader i hovrätten med där yrkat belopp.

Mir's Limited har motsatt sig att hovrättens dom ändras.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Högsta domstolen.

SKÄL

Bakgrund

1. Joint Stock Company Technopromexport, som är ett ryskt företag, ingick den 11 juni 2005 ett avtal med Mir's Limited, ett bolag hemmahörande i Afghanistan. Avtalet innehöll en skiljeklausul. Sedan tvist uppkommit mellan parterna påkallade Mir's skiljeförfarande. Skiljenämnden meddelade dom den 19 augusti 2010 enligt vilken Technopromexport förpliktades att till Mir's betala 800 000 USD jämte ränta.
2. Technopromexport klandrade skiljedomen och yrkade att hovrätten skulle upphäva domen, med undantag av vad som hade förordnats om skiljenämndens kostnader. Som grund för klandertalan gjorde Technopromexport gällande i huvudsak följande. Skiljedomen omfattas inte av ett giltigt skiljeavtal och ska därför upphävas enligt 34 § första stycket 1 lagen (1999:116) om skiljeförfarande. Mir's måste enligt afghansk lag ha en "business license" utfärdad av myndigheterna i Afghanistan. Mir's saknade en sådan licens när avtalet ingicks. Den "business license" som Mir's gav in först i hovrätten och som ska ha en giltighetstid från den 24 maj 2004 till den 4 oktober 2005 är oriktig. Eftersom Mir's saknade "business license" när avtalet ingicks existerade bolaget inte enligt afghansk lag. Av avtalet framgår att betydelsen av detta ska avgöras enligt rysk lag. Enligt rysk lag är ett avtal som ingås av ett icke-existerande bolag ogiltigt. När avtalet ingicks hade Technopromexport inte kännedom om att Mir's saknade "business license". Technopromexport har inte avstått ifrån att göra gällande att skiljeavtalet var ogiltigt. En invändning om att skiljeavtalet inte var giltigt gjordes i en inlägga till skiljenämnden den 11 mars 2010.

3. Mir's bestred klandertalan. Som grund för bestridandet gjorde Mir's gällande i huvudsak följande. Avtalet mellan parterna är inte ogiltigt. Frågan om Mir's existens ska prövas enligt afghansk lag. När avtalet ingicks år 2005 fanns det enligt afghansk lag inte något krav på en "business license" för att ett bolag skulle existera. Även om avtalet skulle vara ogiltigt så följer av separationsprincipen att skiljeklausulen ska bedömas isolerat från övriga delar av avtalet. Skiljeklausulen ska bedömas enligt svensk lag. Under alla förhållanden hade Mir's en "business license" avseende åren 2004–2005. Technopromexport har inte under skiljeförfarandet åberopat att Mir's saknat "business license" när avtalet ingicks eller att avsaknad av en "business license" får till följd att ett giltigt skiljeavtal inte förelåg. Technopromexport har således godtagit skiljeavtalets giltighet och är enligt 34 § andra stycket lagen om skiljeförfarande nu förhindrat att föra talan om detta.

4. Hovrätten har ogillat käromålet.

5. Huvudfrågan i målet är om Technopromexport genom att delta i förfarandet utan invändning eller på annat sätt får anses ha avstått från att göra gällande att det inte förelåg ett giltigt skiljeavtal mellan parterna.

Har hovrätten lagt en omständighet som inte åberopats av part till grund för avgörandet?

6. Technopromexport har i Högsta domstolen gjort gällande att hovrätten till grund för sitt avgörande har lagt omständigheten att Technopromexport inte protesterade mot skiljenämndens underlåtenhet att fatta beslut om skiljeavtalets ogiltighet och att denna omständighet inte har åberopats av Mir's. Mir's har anfört att detta åberopades i svaromålet till hovrätten.

7. Av Mir's svaromål framgår att Mir's gjort gällande att Technopromexport kunde ha utverkat ett särskilt beslut från skiljenämnden avseende frågan om skiljeavtalet var ogiltigt, om bolaget hade framställt en formell invändning om detta. Hovrätten har således inte lagt en omständighet som inte har åberopats av part till grund för avgörandet.

Är grunden för Technopromexports klandertalan prekluderad?

8. Enligt 34 § andra stycket lagen om skiljeförfarande har en part inte rätt att åberopa en omständighet som han genom att delta i förfarandet utan invändning eller på annat sätt får anses ha avstått från att göra gällande.

9. För att det ska anses vara fråga om ett avstående från rätten att göra gällande en omständighet krävs normalt att parten har haft kännedom om den under skiljeförfarandet. I princip är det inte tillräckligt att parten borde ha känt till omständigheten. När parten emellertid har haft vissa belägg för att omständigheten förelegat, bör klanderrätten inte bevaras om parten medvetet avstår från att undersöka omständigheten närmare för att på så sätt inte få kännedom om den. Parten saknar då ett skyddsvärt intresse av att klanderrätten bevaras. I dessa fall får parten därför anses ha avstått från rätten att göra gällande omständigheten. (Jfr Lars Heuman, Skiljemannarätt, 1999, s. 296 och Stefan Lindskog, Skiljeförfarande, 2 uppl. 2012, avsnitt V:34-6.1.)

10. För att en part med framgång ska kunna göra gällande att en skiljedom inte omfattas av ett giltigt skiljeavtal förutsätts vidare att parten redan i skiljeförfarandet har gjort en tydlig och särskild invändning om att skiljeavtalet är ogiltigt (se NJA 2012 s. 790 p. 19 och 20). Ett vagt uttryckt missnöje får inte en sådan verkan. Detsamma gäller en parts uttalande om att en annan handläggning av en viss fråga i skiljetvisten hade varit att föredra (jfr Heuman, a.a., s. 301).

11. Technopromexport har gjort gällande att skiljedomen inte omfattas av ett giltigt skiljeavtal och därför ska upphävas. I den inlägga daterad den 11 mars 2010 som Technopromexport har åberopat till stöd för att man gjort denna invändning under förfarandet anförde Technopromexport bl.a. följande.

After the rude answer of the Chairman of the Arbitral Tribunal to the Respondent's request to ask the Claimant to submit the financial documents, the Respondent did not dare to repeatedly bother the Chairman with the request to receive the texts of all business licenses of the company Mir's Limited. Therefore, the Respondent could not find out whether the company Mir's Limited had a business license at the time of signing the Agreement with the Respondent. However, analyzing the text of the answer of the Ministry of Commerce and Industries of Afghanistan to the inquiry of the Embassy of the Russian Federation in Afghanistan (see Exhibit R42) one can come to a conclusion that it is possible that at the time when the Agreement was signed there was no business license. The Agreement is dated 11 July 2005. Mir's Limited was established in the years 2003–2004, therefore, its first business license expired in 2004–2005. The renewed license was received on 21 June 2008.

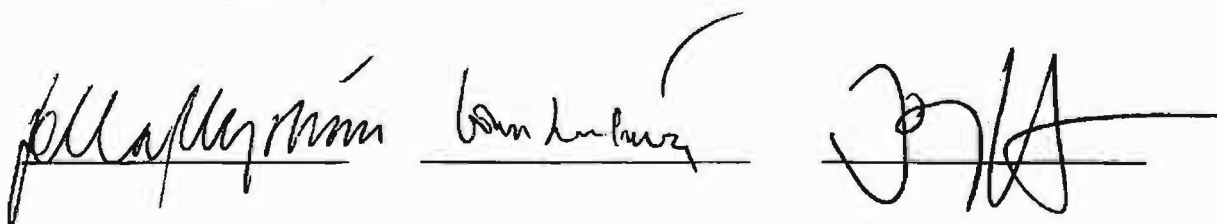

If there was no license, the Respondent would have an opportunity to declare the invalidity of the Agreement made between the Claimant and the Respondent, including the arbitration clause contained therein. All the above-stated have a direct relevance to understanding of the Claimant's legal status regarding which the Respondent felt a doubt in the course of the hearing analyzing the behavior of Mr Nasir Shansab.

12. Såvitt framgår av utredningen i målet var bakgrunden till Technopromexports inlägga att bolaget i samband med ett förhör under slutförhandlingen med en företrädare för Mir's hade väckt vissa frågor om företrädarens ställning och behörighet. Enligt Technopromexport fick bolaget då kunskap om att Mir's behövde inneha en "business license" för sin rättsliga existens, vilket föranledde bolaget att efterfråga samtliga licenser som Mir's innehaft sedan bolaget bildades år 2003. Sedan Mir's hade gett in licenser för perioderna 2008–2009 och 2010–2011 gav Technopromexport in inläggen daterad den 11 mars 2010.

13. Av inlagan framgår att Technopromexport hade sådan kunskap att bolaget hade anledning att misstänka att det förelåg omständigheter som enligt bolaget medförde att det saknades ett giltigt skiljeavtal mellan parterna. Det framgår också att Technopromexport valde att inte begära ett beslut av skiljenämnden om utlämnande av eventuell licens för den period när Mir's bildades, liksom att inte framställa en tydlig och särskild invändning om att det inte fanns ett giltigt skiljeavtal mellan parterna. Technopromexport har således deltagit i och fullföljt skiljeförfarandet utan invändning och får därmed anses ha avstått från att göra omständigheten gällande på sätt som avses i 34 § andra stycket lagen om skiljeförfarande. Grunden för Technopromexports klandertalan är alltså prekluderad. Vid sådant förhållande ska Technopromexports talan om klander av skiljedomen avslås och hovrättens domslut stå fast.

Rättegångskostnader

14. Vid denna utgång ska Technopromexport ersätta Mir's för dess rättegångskostnader i Högsta domstolen. Det belopp som Mir's har yrkat är skäligt.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Ella Nyström, Göran Lambertz,
Johnny Herre (referent), Agneta Bäcklund och Svante O. Johansson
Föredragande justitiesekreterare: Susanne Österlund

Fotokopians överensstämmelse
med originalet intygas:

